Qorti tal-Appell Kriminali

Onor. Imhallef Dr. Edwina Grima LL.D.

Appell Nru: 467 / 2016

Il-Pulizija

Vs

Giuseppe Abela

Illum 22 ta' Marzu, 2017

Il-Qorti,

Rat l-akkuzi dedotti kontra l-appellant Giuseppe Abela detentur tal-karta tal-identita Maltija bin-numru 568962 M, akkuzat quddiem il-Qorti tal-Magistrati (Malta) bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali talli:

Fix-xahar t' April, 2016 fil-Gzejjer Maltin:

1. Naqas milli jaghti lil Rita Bonello, is-somma, ffissata min dik il-Qorti jew stipulata fil-kuntratt bhala manteniment ghal uliedu u / jew martu fi zmien hmistax-il jum minn dak il-jum li fih, skond l-ordni jew dak il-kuntratt kellha tithallas is-somma.

Rat is-sentenza tal-Qorti tal-Magistrati (Malta) bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali, tas-4 t' Ottubru, 2016, fejn il-Qorti wara li rat Artikoli 338 (z) tal-Kap9 tal-Ligijiet ta' Malta;

Din il-Qorti sabet lill-imsemmi imputat hat ital-akkuzi kif dedotti mill-Prosekuzzjoni u ikkundannatu ghal xahar detenzjoni.

Il-Qorti fissret fi kliem car, il-portata ta' din is-sentenza lill-imputat.

Rat ir-rikors tal-appell tal-appellant Giuseppe Abela, pprezentat fir-registru ta' din il-Qorti fl-14 ta' Ottubru, 2016, fejn talab lil din l-Onorabbli Qorti joghgobha tilqa' dan l-appell billi **THASSAR U TIRREVOKA s-sentenza appellata fejn sabet lill-appellant hati tal-unika akkuza migjuba fil-konfront tieghu u minflok tiddikjarah mhux hati u konsegwetement TILLIBERAH minnha;** jew sussidjarjament **TIRRIFORMA** s-sentenza appellata fil-parti tal-piena inflitta u dan billi timponi piena aktar ekwa u gusta ghac-cirkostanzi tal-kaz.

Rat l-atti u d-dokumenti kollha.

Rat il-fedina penali aggornata tal-appellat esebita mill- prosekuzzjoni fuq ordni tal-Qorti.

Rat illi l-aggravji huma cari u manifesti u jikkonsistu fis-segwenti:

Illi l-esponenti appellant ser ikun qieghed jinterponi dan l-umli appell mill-apprezzament tal-provi u l-piena erogata fil-konfront tieghu.

A. Apprezzament tal-Provi

L-ewwel aggravju tal-esponenti appellant ser ikun rigward l-apprezzament, fl-umli fehma tal-appellant, zbaljat, tal-provi tal-kaz odjern. Illi provi f' dan il-kaz ma kienx hemm wisq hlief il-verzjoni tal-mara *parte civile* u cioe' Rita Bonello u x-xhieda tal-appellant stess.

Illi z-zewg (2) partijiet taw verzjonijiet differenti ta' verament gara fid-depozizzjonijiet taghhom. Filwaqt illi l-*parte civile* xehdet illi l-appellant l-ewwel taha cekk imbaghad hadulha lura; izda fil-verita' s-sitwazzjoni kienet kemmxejn differenti. Illi l-esponenti appellant filfatt hareg cekk tal-

manteniment ammontanti ghal tliet mitt Ewro (€ 300) intestat f' isem il-*parte civile* Mara. Illi filfatt stante' illi l-partijiet huma separati huma kellhom xi arretrati tad-dawl u tal-ilma u ghaldaqstant wara illi l-esponenti ghadda ic-cekk iffirmat minnu lill-*parte civile,* huma kienu ftemu bejniethom illi l-esponenti ghandu jmur l-ARMS u jhallas parti mill-arretrati tal-kontijiet tad-dawl u tal-ilma permezz ta' dan ic-cekk.

Illi infatti, **meta l-esponent mar jaghti c-cekk tal-manteniment lil Rita Bonella, hija stess iggirghatlu dan ic-cekk, sabiex b' hekk l-esponent ikun jista' jmur ihallas parti mill-arretrati tal-kontijiet tal-partijiet b' dak ic-cekk.** Infatti, fix-xhieda tieghu, l-esponent sahaq illi stante' c-cekk kien pagabbli lil Rita Bonello, meta mar sabiex ihallas bih l-ARMS dan ma giex accettat; u ghaldaqstant, l-*parte civile* kellha tiffirma fuq wara ta' dan ic-cekk sabiex ikun jista' jerga' jmur ghand l-ARMS. Infatti, fid-depozizzjoni tieghu, l-appellant tenna illi filfatt kien mar missieru stess ihallas b' dan ic-cekk iggirat minn Rita Bonello.

Illi bir-rispett kollu, l-ewwel u qabel kollox, **hareg car mill-provi, kemm mix-xhieda tal-*parte civile* u kif ukoll mix-xhieda tal-esponenti appellant, illi filfatt l-esponenti hareg cekk ta' manteniment f' April tas-sena elfejn u sittax (2016) ammontanti ghal tliet mitt Ewro (€300).** Illi *di piu',* jigi rilevat illi l-Ewwel Onorabbli Qorti ma tantx tat importanza tax-xhieda tal-appellant, u dan stante' illi **l-Ewwel Qorti skartat kompletament l-verzjoni bil-gurament tal-appellant waqt is-smiegh tal-kawza.** Illi barra minn hekk, l-Onorabbli Qorti kellha tiddubita mill-kredibilita' tax-xhieda tal-*parte civile* stante' illi l-ewwel nett meta marret taghmel ir-rapport mal-Pulzija lanqas biss semmiet illi filfatt l-esponent kien diga' ghaddhielha cekk ammontanti ghal tliet mitt Ewro (€ 300); izda kien biss wara illi l-esponent informa lill-Pulizija b' dan, u regaw batu ghal Rita Bonello illi stqarret maghhom illi kien ghaddhielha cekk. Ghalhekk, l-Ewwel Onorabbli Qorti ma kellhiex tiddeciedi fuq il-htija tal-appellant sempliciment ghaliex il-*parte civile* stqarret illi flus f' idejha ghall-manteniment qatt ma

rceviet. **L-Onorabbli Qorti, li trid tara hu, illi l-esponent fil-verita hareg ic-cekk ta' manteniment ghax-xahar ta' April tas-sena kurrenti pagabbli lil Rita Bonello, izda jidher car illi bejniethom kien hemm il-ftehim illi dan ic-cekk jintuza sabiex jithalsu xi pagamenti tal-dawl u tal-ilma mis-sehem ta' Rita stess.**

Illi bir-rispett kollu, l-Ewwel Onorabbli Qorti ma kellhiex temmen lill-*parte civile* meta stqarret illi l-appellant gieghlha tiffirma c-cekk ta' manteniment illi taha; u dan peress illi bir-rispett kollu, il-*parte civile* taf bizzejjed illi meta wiehed jghaddi cekk lil xi hadd, dan ma jigix iffirmat u rritornat. Sfortunatament, il-***parte civile* gharrqet bl-appellant** stante' illi kieku stess l-appellant kien sejjer ihallas xi arretrati tal-kontijiet tad-dawl u ilma ma kienx jaghmlu pagabbli lill-*parte civile,* izda kien imur ihalsu mal-ewwel. *Di piu',* il-*parte civile* qatt ma kellha ghalfejn tiggira cekk lill-esponent li kieku mhux ghax kien hemm ftehim bejniethom.

Ghaldaqstant, bir-rispett kollu, l-Ewwel Onorabbli Qorti ghamlet apprezzament zbaljat tal-provi migjuba quddiemha, in vista c-cirkostanzi tal-kaz odjern u u kif ukoll in-nuqqas ta' kredibbilita' tal-*parte civile* Rita Bonello.

B. Piena Eccessiva

Illi aggravju iehor tal-appellant huwa bbazat fuq il-piena erogata kontra tieghu fejn l-appellant qed jilmenta illi l-piena erogata minn l-ewwel Qorti u cioe **xahar detenzjoni** hija wahda sproporzjonata tenut kont tac-cirkostanzi.

Illi bid-dovut rispett kollu minbarra l-fatt illi l-Ewwel Onorabbli Qorti naqset milli taghmel apprezzament tal-provi xieraq, meta giet sabiex tikkunsidra

dwar il-piena, ikkunsidrat **biss** illi reati ta' dan it-tip ma ghandhomx ikunu accettati. L-Ewwel Onorabbli Qorti, bir-rispett kollu naqset milli tikkunsidra punt importanti **HAFNA**; **U CIOE' ILLI L-ESPONENTI APPELLANT, MA GHANDU L-EBDA TIP TA' PROBLEMI MAL-GUTIZZIJA.** Illi anke' kieku stess l-esponent kellu xi kundanni precedenti kellu jinghata l-opportunita' mill-Qrati illi jirriforma ruhu. Illi kieku stess l-Ewwel Onorabbli Qorti ikkonkludiet illi l-esponenti appellant verament kellu jinstab hati tal-akkuza migjuba kontra tieghu setghet inghatat xi forma ta' kundanna ohra fil-konfront tieghu, **aktar ekwa u gusta**. **Ghaldaqstant, il-fatt illi l-esponent gie ikkundannat ghal xahar detenzjoni, hija piena eccessiva fil-konfront tieghu.**

Illi fl-umli fehma ta' l-esponent l-ewwel Qorti, ma tatx l-importanza misthoqqa lill-aspett riformattiv, u ghalhekk il-piena inflitta, kemm fil-kwalita' taghha, u sussidjarjament u minghajr pregudizzju, fil-kwantita, ma tohloqx bilanc bejn l-aspett retributtiv u dak riformattiv, tant accenat u accettat, fil-kuncett ta' gustizzja kriminali fiz-zminijiet ta' llum.

Il-Qorti u l-gurisprudenza nostrana **DEJJEM** ghalmitna illi l-ewwel haga illi ma ghandha tipprova taghmel il-Qorti, meta tinstab htija, hija li tirriforma lill-hati, u timponi biss piena karcerarja meta ma jkunx hemm toroq alternattivi; **specjalment persuna b' fedina penali nettissima!!**

Illi bosta drabi l-Qrati sahqu fuq il-bzonn ta' piena li ghandha tkun mezz riformattiv, a skapitu tal-mezz deterrent fil-piena. Fil-fatt fis-sentenza **Il-Pulizija vs. Stephen Spiteri** moghtija mill-Qorti tal-Appell Kriminali fit-tnejn u ghoxrin (22) ta' Settembru tas-sena elfejn u tlieta (2003), il-Qorti qalet illi:

> Konsiderata l-piena bhala mezz ta' riforma tal-imputat fl-interess tieghu u tas-socjeta', izjed u izjed din il-piena

> karceraja tidher inadatta. Infatti, permezz taghha, tifel ta' kondotta sa issa tajba, u li diga', bil-fatti, wera' soghba tarreat li ghamel, ser jinxtehet ghal soggorn ma' nies li fil-maggjoranza taghhom huma delinkwenti recidivi multipli (l-appellant f' dal kaz mhux recidiv). B' hekk minflok jigi riformat, hemm il-possibilta' illi huwa jiehu lezzjonijiet fid-delinkwenza ... tara illi huwa opportun illi inehhi l-impressjoni illi l- iskop tal-ligi kriminali u talpiena huwa biss illi jkun ta' deterrent biex jghallem lil dak li jkun illi 'crime does not pay'. Huwa certament kuncett illi ghamel zmien u kien il-kuncett predominanti, pero llum ilkuncett m' huwiex aktar ta' piena retributtiva, imma ta' sistema restorattiva, fejn anke jekk hu possibbli u safejn hu possibbli, u tenut kont anki tac-cirkostanzi kollha tal-kaz, kif ukoll tal-precedenti kriminali tal-imputat, isir tentattiv biex mhux biss issir rikonciljazzjoni bejn l-agent tad-delitt u l-vittma li tkun sofriet danni u anke sofferenzi ohrajn, imma anki illi jkun hemm possibilita' illi dak li jkun jigi nformat u jikkonvinci ruhu illi ghandu jsegwi t-triq it-tajba.

Illi inoltre ssir referenza ghas-sentenza moghtija mill-Qorti tal-Appell Kriminali fl-ismijiet **Il-Pulizija vs. Terry Graham**, datata hamsa u ghoxrin (25) ta' Marzu tas-sena elfejn u erbatax (2014) fejn allavolja l-Qorti sabet htija tal-appellant ghall-akkuza ta' traffikar irriteniet:

> Illi l-fedina penali tal-appellant tindika li l-ahhar darba li hu gie misjub hati f' dawn il-Qrati kien fl-10 ta' Ottubru, 2005 fuq incident, dwar il-pussess ta' droga, li jmur lura ghall-20 ta' April, 2000. Ovjament, hemm dan l-appell li jirrigwarda incident li gara fl-1 ta' Marzu, 2008. Ghalhekk, fuq medda ta' tmien snin dan hu t-

> tieni kaz li ghandu l-appellant. Illum, l-appellant qed jahdem bi profitt u mix-xhieda ta' l-imghallem tieghu johrog messagg pozittiv li dina l-Qorti ma tistax ma tiehdux in konsiderazzjoni. Jekk verament irridu r-riforma ta' bniedem li hu mahkuma mill-vizzju tad-droga t-triq li tghaddi mill-habs ma tizra ebda riforma fih. Irridu nkunu ta' idejat wiesghin u nghinu, f' dan il-kaz lill-appellant, biex dawn in-nies jistghu jiehdu posthom fis-socjeta' u ma jigux konsiderati bhala theddida lis-socjeta'. Dan li qed jinghad diga' ntqal minn din il-Qorti diversament presjeduta meta ndikat 'a window of opportunity'. L-appellant sabha fix-xoghol. Din il Qorti tittama li l-fiducja li qed taghti lill-appellant jissarraf pozittivament.

Ghaldaqstant, ghal dawn ir-ragunijiet din il-Qorti tichad l-appell tal-appellant Terry Graham u tikkonferma s-sentenza appellata. Dwar il-piena, din il-Qorti thassar u tirrevoka l-piena erogata minn din il-Qorti fejn ikkundannat lill-appellant ghal piena ta' tmintax il-xahar prigunerija u multa ta' elf u mitt euro (€ 1,100) u minflok wara li rat l-artikolu 7 tal-Kapitolu 446 tal-Ligijiet ta' Malta tordna l-hrug ta' Ordni ta' Probation ghal perjodu ta' tlett snin mil-lum.

Fis-sentenza fl-ismijiet ta’ **<u>Il-Pulizija vs Charlot Aquilina</u>**, deciza mil-Onorabbli Qorti tal-Magistrati fis-sebgha (7) ta’ Novembru, tas-sena elfejn u tmienja (2008) il-Qorti sahqet fuq il-bzonn, illi persuna **ghandha tinghata cans iehor fil-hajja taghha**, la darba turi car illi hemm ir-rieda ta’ bidla.

> *Ghal finijiet ta’ piena il-Qorti kkunsidrat bir-reqqa kollha dovuta is-Social Inquiry Report esebit a fol. 104 et sequitur tal-process minn fejn jirrizulta li l-imputat kellu trobbija instabbli**, li huwa***

kellu problema serja ta' abbuz mid-droga... u li huwa ilu ma jabbuza mid-droga b' mod kontinwu ghal dawn l-ahhar erba' snin**... **li tul dawn l-ahhar erba' snin kienu qed isiru urine sample tests lill-imputat u dawn dejjem irrizultaw fin-negattiv**... Il-Qorti wara li kkunsidrat dan kollu jidrilha li ghalkemm mill-fedina penali tal-imputat jirrizulta li huwa inghata opportunitajiet rega' qabad it-triq il-hazina ghaliex kien ghadu jabbuza mid-droga, irrizulta wkoll li dawn l-incidenti jirrisalu ghal qabel is-sena 2003, u cioe' ghal qabel ma l-imputat beda u ttermina b' success il-programm residenzjali, **u ghalhekk l-imputat ghandu jinghata l-ahhar opportunita' sabiex jirriforma ruhu u jaqbad definittivament it-triq it-tajba specjalment meta wiehed jikkunsidra li llum il-gurnata l-imputat** oltre li ttermina b' success il-programm residenzjali **ghandu xoghol stabbli u anki hajja familjari wkoll pjuttost stabbli.

Fis-sentenza, **<u>Il-Pulizija vs Ritmar Hatherly u Justin Farrugia</u>**, deciza mill-Qorti ta' l-Appell fid-9 ta' Ottubru, 2008, il-Qorti, filwaqt li ghamlet referenza ghal xi kazijiet ohra qalet hekk:

"Issa, ghalkemm huwa veru li qorti ghandha dejjem toqghod attenta li ma tizvalutax il-mizuri mhux karcerarji a disposizzjoni taghha b' applikazzjoni taghhom bl-addocc u minghajr ma tiehu kont xieraq tal-antecedenti penali ta' dak li jkun, mill-banda l-ohra s-semplici fatt li persuna tkun precedentement inghatat probation jew conditional discharge ma jfissirx necessarjament li ma tkunx tista', jew li m' ghandhiex, fil-kazijiet li jikkwalifikaw terga' tinghata probation jew conditional discharge jew tigi applikata fil-konfront taghha xi mizura ohra taht il-Kap. 446.

F' dan ir-rigward din il-Qorti taghmel referenza ghal dak li nghad fis-sentenza taghha tat-18 ta' Jannar 2001 fl-ismijiet **<u>Il-Pulizija v. George Farrugia</u>:**

"Issa, huwa veru li l-appellat ghandu fedina penali li ftit din il-Qorti rat bhalha. Bizzejjed jinghad li dina l-fedina penali tiehu xejn anqas minn 42 faccata. L-appellat illum ghandu erbghin sena, u f' dawn l-erbghin sena huwa kellu xejn anqas minn 77 kundanna mill-Qrati ta' Gustizzja Kriminali. Kien hemm xi okkazzjonijiet fis-snin sebghin u fil-bidu tassnin disghin meta l-qrati applikaw fil-konfront tieghu sia l- Artikolu 5 kif ukoll l-Artikolu 9 tal-Kap. 152; il-bqija talkundanni, pero`, jinvolvu multi u habs…"Apparti li din il-Qorti ma tistax taqbel ma' l-Avukat Generali fejn dan jghid li s-sitwazzjoni ta' l-appellat hija "irriversibbli" – fil-fehma tal-Qorti hija l-mewt biss li ggib stat jew sitwazzjoni ta' irriversibilita` assoluta – anqas ma tista' din il-Qorti tikkondividi l-fehma ta' l-Avukat Generali li Ordni ta' Probation hu indikat biss ghal "first offenders" zghazagh. ***Anke fil-kaz ta' persuna ta' eta` mhux zghira u li forsi hu recidiv, tista' titfacca fil-hajja ta' dik il-persuna a window of opportunity li permezz taghha jkun jista' jinkiser ic-ciklu ta' kundanni u ta' prigunerija.***

Finalment, b' relevanza ghal dan l-aggravju l-appellant jirrileva illi kif intqal mill-Qorti tal-Appell Kriminali fis-sentenza fl-ismijiet **<u>Il-Pulizija vs Publius Said</u>** deciza fid-disgha (9) ta' Lulju tas-sena elfejn u tlieta (2003) u f' diversi sentenzi sussegwenti:

l-ghan ewlieni tal-legislatur meta introduca din il-kontravenzjoni (referenza ghar-reat kontravenzjonali kontemplat fl-artikolu 338 (z) tal-Kap 9 xi ftit tas-snin ilu kien li jgib pressjoni fuq persuni li jkunu riluttanti li jhalsu manteniment lid-dipendenti taghhom u mhux li

jippunixxi biss ghall-ksur tal-ordnijiet tal-Qrati, li kif intqal ghandhom dejjem jigu obduti u osservati skrupolozament.

Illi ghaldaqstant, l-esponent umilment jissottometti illi l-piena erogata fil-konfront tieghu hija eccessiva u sproporzjonata, iktar u iktar meta l-Qrati taghna taw cans u opportunita' ohra lill-persuni illi kellhom fedina penali kkulurita u kienu sahansitra recedivi.

Ikkunsidrat,

Illi l-appellant, illum seduta stante hallas l-arretrati tal-manteniment dovut u indikat fl-akkuza. Dan ma jezonerax mill-htija penali ghal akkuza migjuba fil-konfront tieghu kwindi din il-Qorti sert tikkonferma r-reita' misjuba mill-ewwel Qorti. Madankollu in vista tal-hlas li sar, hemm lok ghall-varjazzjoni tal-piena.

Ghaldaqstant, il-Qorti qed tvarja d-decizjoni appellata billi tikkonferma l-parti fejn l-appellant instab hati tal-akkuza dedotta kontrih izda tvarja l-piena nflitta u wara li rat l-artikolu 22 tal-Kap 446, tilliberah bil-kundizzjoni li ma jaghmilx reat iehor fi zmien sena.

Il-Qorti wissiet lil hati bil-konsegwenzi skont il-ligi jekk jikkometti reat iehor matul dan il-perijodu ta' liberta' kondizzjonata.

(ft) Edwina Grima
Imhallef
VERA KOPJA

Franklin Calleja
Deputat Registratur